

Uutisraysia

ELY-keskus | Järvi-Suomen kalatalouspalvelut
KALATALOUSYKSIKÖN TIEDOTUSLEHTI 2/2020

Kuva: Veli-Matti Paananen

PÄÄKIRJOITUS

Kalastuksen ja kotimaisen kalan arvostus kasvussa

KALASTONHOITOMAKSUJA ON LUNASTETTU TÄNÄ VUONNA ENNÄTYSMÄÄRÄ VUONNA 2016 VOIMAAN TULLEEN KALASTUSLAIN AIKANA. SELVÄ LISÄYS ALKOI KORONAPOIKKEUSTILAN ALETTUA KEVÄTTALVELLA. HUOMATTIIN, ETTÄ TÄTÄ USEIMMILLE SUOMALAISILLE ULOTTUVILLA OLEVAA HARRASTUSTA EIVÄT POIKKEUSTILAN MÄÄRÄYKSET TAI SUOSITUKSET RAJOITA KÄYTÄNNÖSSÄ MILLÄÄN TAVALLA. VESILLE MAHTUU JA TURVAVÄLIT EIVÄT TUOTA VAIKEUKSIA.

Vesistörikkaassa maassa kalastusmahdollisuuksia on runsaasti ja kalastusluvakin saa helposti. Jokamiehen oikeuksien ansiosta liikkuminen on mahdollista monentyyppisissä vesistöissä. Toki sen verran poikkeussäädökset vaikuttivat, että kalastuskilpailuja jouduttiin kevätkaudella perumaan. Osatekijä kalastusharrastukseen kasvuun on vapaa-ajanvieton keskittyminen kotimaahan. Mökkien osto ja vuokraus on nopeasti kasvanut, samoin veneiden ja kalastustarvikkeiden myynti.

Pientä notkahdusta kalastusharrastuksessa on ollut aivan viime vuosina. Kalastustavat ovat olleet muutoksessa. Pyydyskalastuksen väheneminen on jo pitkäaikainen muutos. Vapakalastus on säilyttänyt suosionsa ja löytää uusia muotoja. Nuorempi sukupolvi hakeutuu entistä enemmän heittokalastuksen ja vetouistelun pariin, johon kehittyvä tekniikka herättää uudenlaista mielenkiintoa.

Sisävesillä kalaston rakenteen muutos 2000-luvun aikana on monipuolistanut kalastusmahdollisuuksia. Petokalakantojen kasvu on lisännyt mielenkiintoa kalastukseen. Kalaston tilaan on vaikuttanut ainakin kalastuksen muuttuminen sekä vesien tilan muutos ja lämpeneminen. Osaltaan kyse on luonnollisesta pyydyskalastuksen vähenemisestä ja osaltaan tietoisesta valikoivan kalastuksen lisääntymisestä. Kalojen luontaisen lisääntymisen varmistaminen kalastusta säätelemällä on jo tuottanut tulosta.

Poikkeustilan aikana on noussut aiheellisesti esille kotimaisen ruoan merkitys. Kuluttajat haluavat entistä enemmän kotimaista kalaa.

Kasvava kalan kysyntä on jo pidemmän aikaa tarkoittanut kalan tuonnin lisäämistä. Tähän kehitykseen halutaan muutosta.

Kysyntään pyritään vastamaan kotimaista alkutuotantoa lisäämällä. Nykyisen hallituksen ohjelmaan kuuluu kotimaisen kalan edistämishjelma, jossa haetaan keinoja kotimaisen kalan käytön ja myös saatavuuden lisäämiseen. Sen puolesta puhuvia näkökohtia löytyy useita. Kalaravinto tunnetusti edistää kansanterveyttä. Kotimaisen kalan käytön lisääminen parantaa työllisyyttä ja parantaa pahasti miinukselle olevan kalatuotteiden kauppatasetta. Ilmastoystävällisenä ravintona kala on selkeästi kärjessä.

Vesistörikkaassa maassa hyvin hoidetut kalavarat ovat merkittävä huoltovarmuustekijä. Kalan omavaraisuutta pyritään lisäämään hakemalla uusia mahdollisuuksia kalankasvatukseen uusien teknologioiden kuten kierto-vesi- ja avomerikasvatuksen avulla hyödyntämällä kierto-taloutta. Vesistöjen kalavarat ovat nykyistä laajemmin hyödynnettävissä. Tämä edellyttää tuotekehitystä ja uusia innovaatiota sekä ratkaisuja kannattavan yritystoiminnan mahdollistamiseksi.

Kuva: Veli-Matti Paananen

Kalastajien maksamilla kalastonhoitomaksuilla edistettiin jälleen kestäväää kalataloutta

Valtakunnallinen kokonais- summa kalatalouden edistämi- seen oli vuonna 2020 noin 8,5 miljoonaa euroa

Kalatalouden edistämiseen vuosittain käytettävät määrärahat kertyvät kalastajien maksamista kalastonhoitomaksuista. Vuonna 2020 kalastonhoitomaksuista kertyneitä varoja oli käytettävissä valtakunnallisesti yhteensä 8 561 000 euroa. Pohjois-Savon ELY-keskus jakoi näistä varoista kevään 2020 aikana Järvi-Suomen alueen kalatalousviranomaisena Pohjois-Savossa, Etelä-Savossa, Keski-Suomessa, Päijät-Hämeessä, Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Pohjois-Karjalassa yhteensä noin 2,5 miljoonaa euroa. Varoja myönnettiin hankeavustuksina erilaisille kalataloutta edistäville hankkeille, yleisavustuksina kalatalousalueloimintaan ja korvauksina vesialueiden omistajille.

Kalastonhoitomaksujen käytöstä on säädetty kalastuslaissa

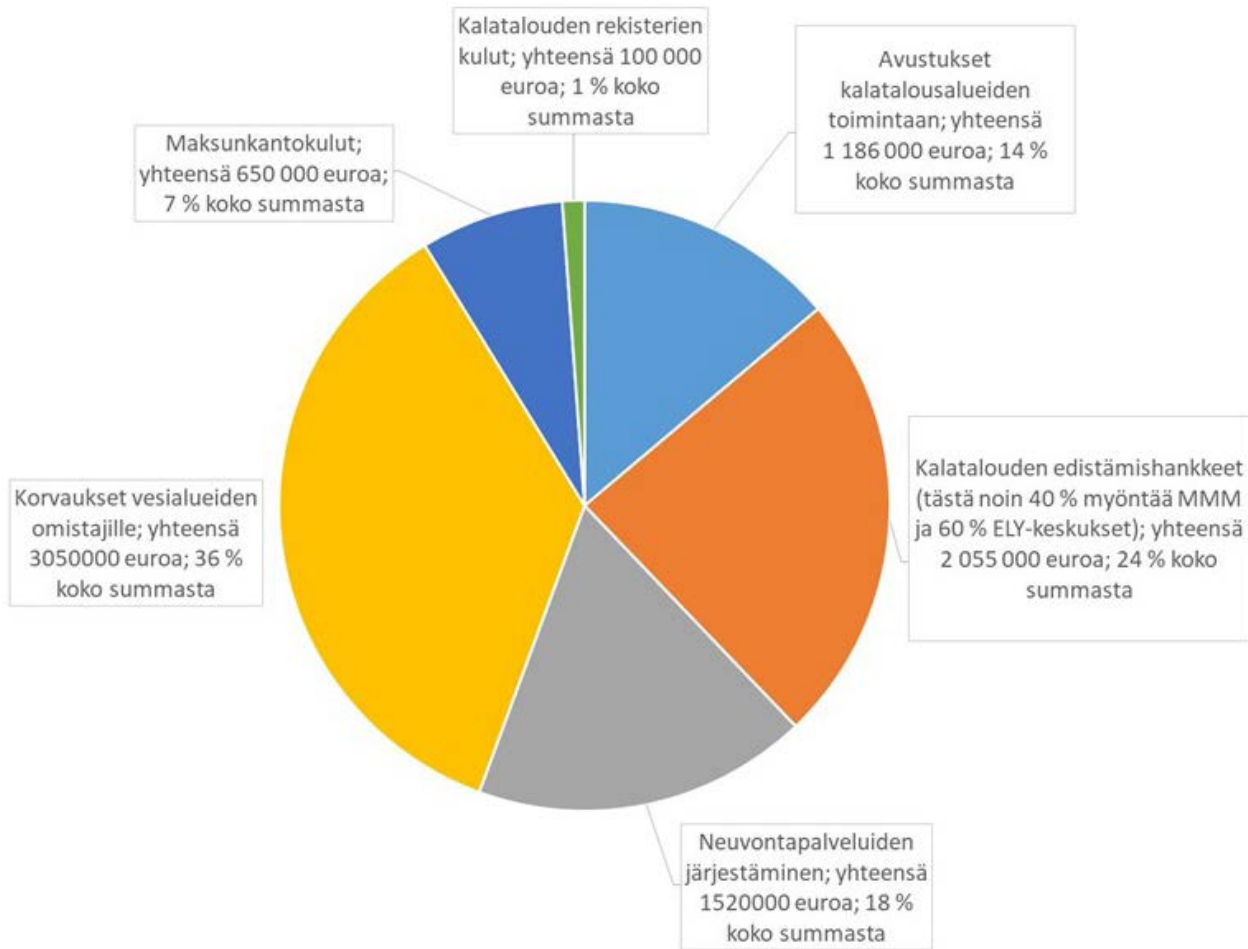
Jokaisen 18–64-vuotiaan kalastajan tulee maksaa kalastonhoitomaksu, mikäli kalastusmuotona on joku muu kuin

onkiminen, pilkkiminen tai silakan litkaaminen. Maksun voi maksaa vuorokaudeksi (6 euroa), viikoksi (15 euroa) tai kalenterivuodeksi (45 euroa). Kalastonhoitomaksu oikeuttaa kalastamaan yhdellä vavalla ja vieheellä, vetouistelemaan yhdellä vavalla, vieheellä ja painovieheellä sekä kelaonkimaan. Kalastonhoitomaksujen keräämisestä vastaa Metsähallitus.

Kalastonhoitomaksut käytetään kalatalouden hyväksi kalastuslain 82 §:ssä määritettyihin tarkoituksiin:

1. kalavesien kestäväen käytön ja hoidon suunnittelusta ja toimeenpanosta, ohjaamisesta ja kehittämisenä sekä kalastuksentralvonnasta aiheutuviin kustannuksiin,
2. kalatalousalueloiminnan toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin,
3. kalatalousalan neuvontapalvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin,
4. kalavesien yleiskalastusoikeuksien hyödyntämisenä sekä kalastusopastoimintaan perustuvasta käytöstä maksettaviin korvauksiin vesialueen omistajille sekä
5. valtiolle ja Metsähallitukselle kalastonhoitomaksun kannosta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö voi käyttää varoja kalatalouden rekistereistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kalastonhoitomaksujen kohdentuminen kalastuslain mukaisiin eri käyttötarkoituksiin vuonna 2020.

Vuonna 2020 valtakunnallisesti reilu puolet kalastonhoitomaksuvaroista jaettiin avustuksina ja reilu kolmannes korvauksina

Maksuvarojen käyttöä varten valtion talousarvioon otetaan kullekin vuodelle määräraha, joka vastaa sitä määrää, minkä viimeisimmän vahvistetun valtion tilinpäätöksen perusteella arvioidaan samana vuonna kertyvän kalastonhoitomaksuina. Vuodelle 2020 talousarvioon otettu määräraha eli 8 561 000 miljoonaa perustui vuoden 2018 valtion tilinpäätöksen mukaiseen kertymään. Määrärahan kohdentamisesta kalastuslain (82 §) mukaisesti eri käyttötarkoituksiin päättää valtioneuvoston rasisainvaliokunta.

Vuonna 2020 kalastonhoitomaksuvaroista 56 % eli noin 4,7 miljoonaa euroa kohdennettiin erilaisiin kalataloutta edistäviin avustuksiin. Kalastonhoitomaksuvaroista

myönnettävien avustusten haku aika on yleensä vuoden vaihteessa, ja hauista ilmoitetaan maa- ja metsätalousministeriön sekä ELY-keskusten verkkosivuilla. Avustuksia valtakunnallisiin kalataloutta edistäviin hankkeisiin ja neuvontapalveluiden järjestämiseen myöntää maa- ja metsätalousministeriö. Avustuksia alueellisiin kalataloutta edistäviin hankkeisiin sekä yleisavustuksia kalatalousalueloimintaan myöntävät kalatalousasioista vastaavat ELY-keskukset eli Pohjois-Savon, Lapin ja Varsinais-Suomen ELY-keskukset.

Vuonna 2020 36 % kalastonhoitomaksuvaroista eli noin kolme miljoonaa euroa kohdennettiin yleiskalastusotkeuksien hyödyntämiseen sekä kalastusopastolimintaan perustuvasta käytöstä kalavesien omistajille maksettaviin korvauksiin. Kyseessä on omistajalle hänen omaisuutensa käytön rajoittamisesta maksettava korvaus, jonka käyttökohteisiin varat myöntävä viranomainen ei voi vaikuttaa. ELY-keskus myöntää varat kalatalousalueille, jotka jakavat korvaukset edelleen alueensa vesialueiden omistajille. Korvausvarojen jakoperusteena on kalastuslain mukaisesti viehekalastusrasitus. Kalastuslain tarkoittama

viehekalastusrasitus on selvitetty ELY-keskuksittain ja kalatalousalueittain Luonnonvarakeskuksen tekemässä tutkimuksessa ”Viehekalastusrasitus kalatalousalueilla” (Eskelinen ja Mikkola 2019). Maa- ja metsätalousministeriö on käyttänyt tutkimuksen tuloksia jakaessaan korvausvarat eri ELY-keskuksille, ja ELY-keskukset ovat käyttäneet tuloksia jakaessaan varat kalatalousalueille. Kalatalousalueet puolestaan vastaavat viehekalastusrasituksen määrittämisestä omalla alueellaan.

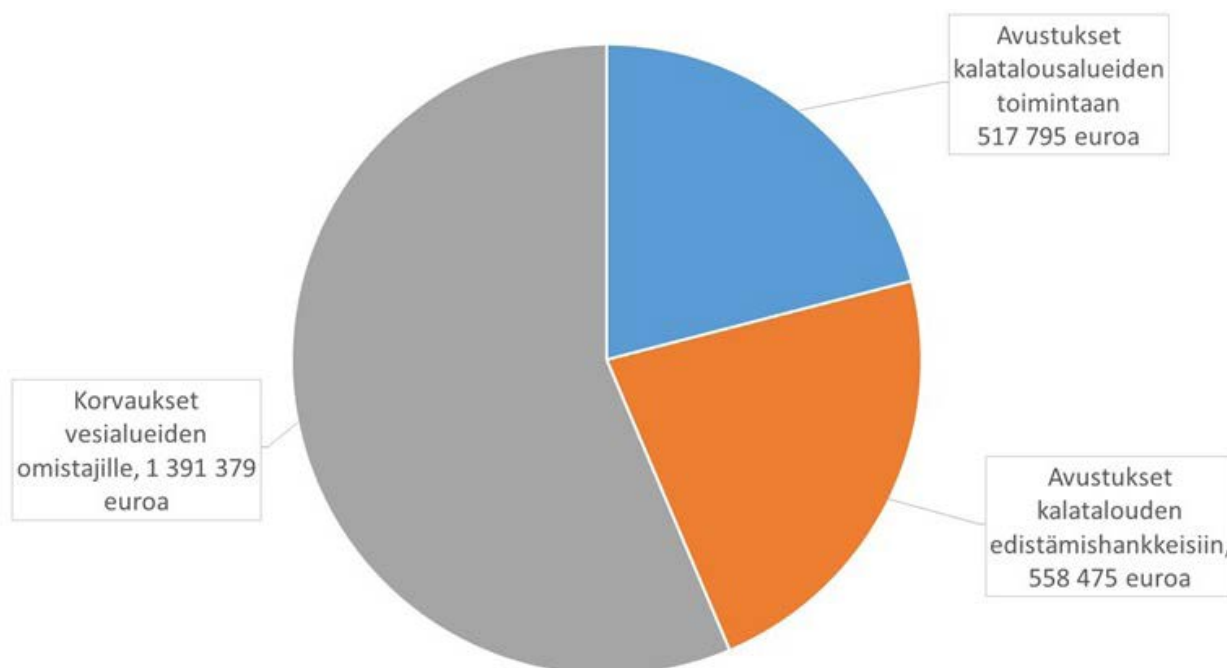
Loput vuoden 2020 valtakunnallisista määrärahoista eli 8 % kokonaissummasta käytetään maksunkantokuluihin ja kalatalouden rekisterien kuluihin.

Järvi-Suomessa kalastonhoitomaksuvaroilla tuettiin muun muassa 182 hanketta

Pohjois-Savon ELY-keskus jakoi vuoden 2020 kalastonhoitomaksuvaroista yhteensä 2 467 649 euroa. Tästä summasta noin 1,39 miljoonaa euroa oli vesialueiden omistajille maksettavia korvauksia. Nyt maksetut korvaukset koskevat vuotta 2019.

Järvi-Suomen 55 kalatalousalueelle myönnettiin yhteensä 517 795 euroa yleisavustuksina kalatalousaluetointaan. Kalatalousalueet ovat julkisoikeudellisia yhteisöjä, joiden perustamisesta ja tehtävistä on säädetty kalastuslaissa. Kalatalousalueet kehittävät alueensa kalataloutta ja edistävät jäsentensä yhteistoimintaa kalavarojen kestäväen käytön ja hoidon järjestämiseksi. Kunkin kalatalousalueen saama toiminta-avustus määräytyi maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 282/2019 laskentaperusteiden mukaisesti siten, että vuonna 2020 kukin alue sai 7360 euron suuruisen perusosan ja sen lisäksi vesi- ja kokonaispinta-aloihin perustuvat lisäosat. Kalatalousalueiden saaman toiminta-avustuksen keskiarvo oli Järvi-Suomessa 9414 euroa.

Vuonna 2020 Pohjois-Savon ELY-keskus myönsi kalataloutta edistäviin alueellisiin hankkeisiin yhteensä 644 000 euroa, josta osa oli edellisten vuosien hankkeilta vapautuneita varoja (uusien varojen oli käytettävissä 558 475 euroa). Kaikkiaan ELY-keskus rahoitti 182 hanketta.

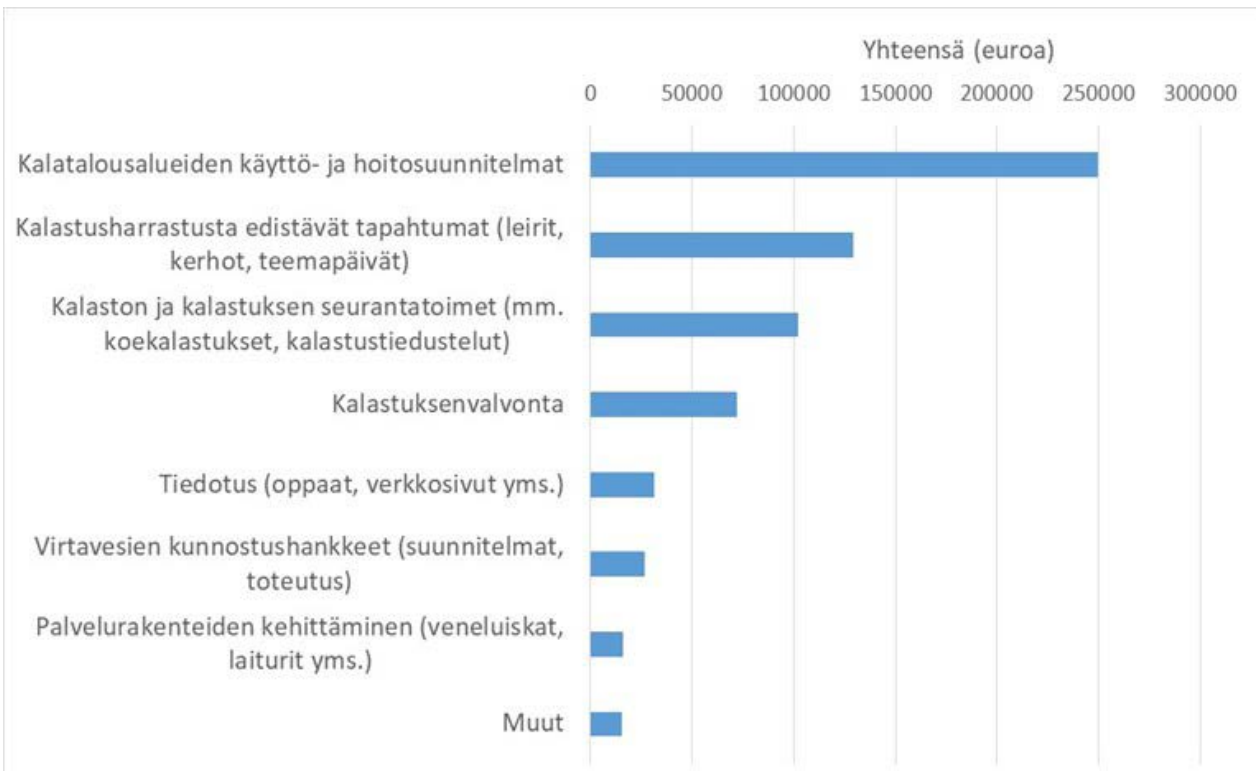
Pohjois-Savon ELY-keskuksen vuodelle 2020 saamien kalastonhoitomaksuvarojen kohdentuminen eri käyttötarkoituksiin.

ELY-keskusten vuoden 2020 hankehaun erityispainopisteinä olivat kalavesien kestävä käyttön ja hoidon suunnittelu, kalastusharrastuksen edistäminen ja kalastuksen valvonta.

Merkittävä osa Järvi-Suomen vuoden 2020 hankeavustuksista kohdennettiin kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatimiseen. Tukea saivat myös noin 40 hanketta, joissa edistetään lasten ja nuorten kalastusharrastusta, erilaiset kalakantojen ja kalastuksen tilan selvitykset sekä valvontatyö kalavesillä. Kaikki tukea keväällä 2020 saaneet hankkeet ovat nähtävissä ELY-keskuksen 3.6.2020 julkaiseman tiedotteen liitteessä: http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/39983577/Vuonna+2020+kalastonhoitomaksuvaroista+avustusta+saaneet+hankkeet+J%C3%A4rvi-Suomessa_tiedoteliite.pdf.

Vuoden 2021 avustusten haku avattaneen näillä näkymin joului-tammikuussa.

Lisätietoja ELY-keskusten avustuksista on saatavissa ELY-keskuksen verkkosivuilta www.ely-keskus.fi > Palvelut > Rahoitus ja avustukset > Avustukset kalatalouden edistämiseen: <http://www.ely-keskus.fi/avustukset-kalatalouden-edistamiseen>.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen hankeavustusten kohdentuminen erityyppisiin hankkeisiin vuonna 2020.

VILLIKALA
MUIKKU ÖLJYSSÄ
150 g / 115 g

LUONNONKALA
RYPPIÖLJYSSÄ
160 g / 120 g

Kotimainen kalasäilyke menestyksen polulla

Pielisen Kalajaloste Oy palkittiin Vuoden 2020 lähiruokateko-palkinnolla. Pohjois-Karjalan Nurmeksessa toimiva, vuonna 1994 perustettu kalastus- ja kalanjalostusyriety palkittiin sen alkuvuodesta markkinoille tuomasta Pielisen Kala Luonnonkala-säilykkeestä ja pitkäjänteisestä työstään kotimaisen luonnonkalan käytön edistämisestä.

Yrityksellä on takanaan jo pitkä historia järvikalasäilykkeiden kehittälyssä ja tuotannossa. Palkintoraadin mukaan Pielisen Kalan järvikalatuotteet ovat kotimaassa kehitettyjä, jalostettuja ja valmistettuja tuotteita, joiden koko tuotantoketjun arvo säilyy Suomessa kalastuksesta ja tuotteisiin käytettävästä rypsiöljystä lähtien – ilman lisäaineita. Luonnonkala-säilyketuotteen herkullinen maku syntyi pitkän ja sinnikkään tuotekehityksen tuloksena, yhtenä tavoitteena korvata tonnikalasäilyketarjontaa.

Tunnustuksen arvoa lisää se, että palkinto tuli maaliskuussa käynnissä olleen yleisöäänestyksen tuloksena. Voisi olettaa, että tässä valossa tuotteella on hyvä markkinanäkymä. Vahvaan kysyntään viittaa ajoittainen säilykepurkkien loppuminen kauppojen hyllystä.

Säilykkeiden raaka-aineina käytetään vähemmän arvostettuja järviemme särkikaloja, kuten särkeä, lahnaa ja säynettä. Niiden pyynti on yleensä kalavesien tilaa parantavaa toimintaa ja tarjoaa uusia ansaintimahdollisuuksia kaupallisille kalastajille.

Pielisen Kalajalosteen toiminta ei ole nappikauppaa, sillä yrityksen mittava investointiohjelma mahdollistaa nykyisen kalapurkkituotannon, 3 000 purkkia päivässä, nostamisen jatkossa peräti 30 000 purkin päivätuotantoon. Laadukkaan raaka-aineen saanti asettaa toiminnalle omat haasteensa.

Eryyisesti tonnikalasäilykkeen korvaajaksi kehitetty Luonnonkala-säilyke otti merkittävän askeleen, kun Leppävirralla sijaitseva Sport & Spa Hotel Vesileppis ilmoitti syyskuussa ensimmäisenä suomalaisena matkailukeskuksena luopuvansa tonnikalan käytöstä ja korvaavansa sen Pielisen Kalan Luonnonkala -tuotteella. Uutuustuote sopii erinomaisen hyvin vaikka kalapitsan täytteeksi. Kohteessa käy vuosittain 350 000 ihmistä, joten järvikalatuote tulee jatkossa monelle tutuksi. Eikä Vesileppis varmasti jää ainoaksi tämän ekologisen ja kestäväen vaihtoehdon valinneeksi yritykseksi.

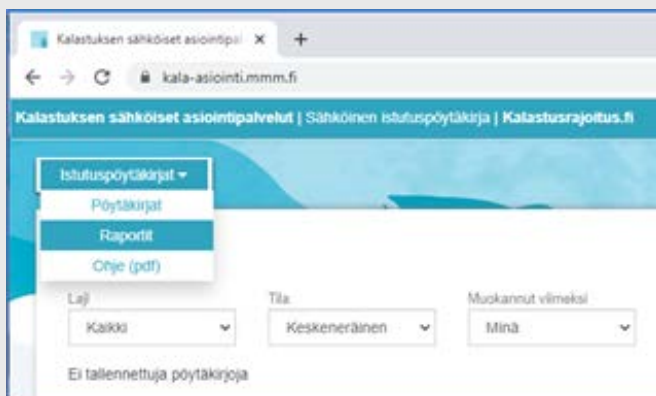
Tiedätkö mitä kotijärveesi on istutettu?

– Katso istutustietoja omatoimisesti Sähi-palvelusta

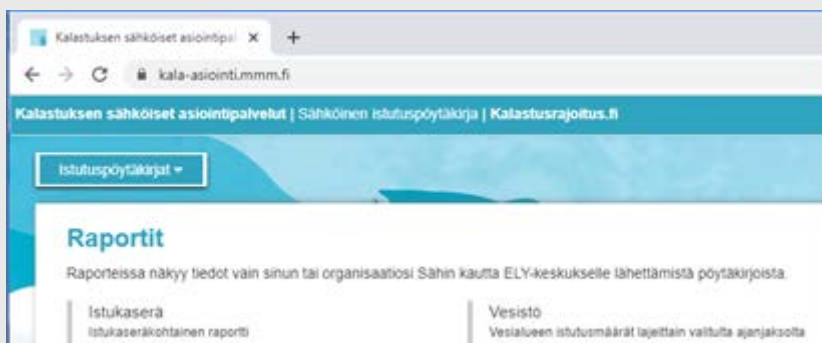
Tiedätkö, että voit itse katsoa vaikkapa koti- tai mökkijärvesi istutustiedot Kalastuksen sähköiset asiointipalvelut -portaalista löytyvän sähköisen Sähi-palvelun kautta.

Toimi näin:

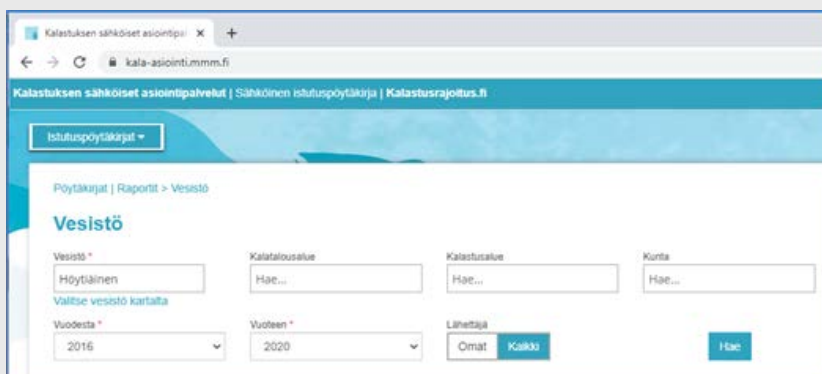
1. Kirjaudu sähköiseen Sähi-palveluun osoitteessa <https://kala-asiointi.mmm.fi/>. Palveluun kirjaututaan pankkitunnuksilla tai esim. mobiilivarmenteella. Ohjeet löytyvät palvelusta. Palvelu toimii parhaiten Chrome ja Firefox -selaimilla.
2. Valitse vasemmalta "Istutuspyytäkirjat"-alavetovälisestä "Raportit".
3. Tämän jälkeen voit valita "Istukaserä" tai "Vesistö"-kohtaisen raportin.

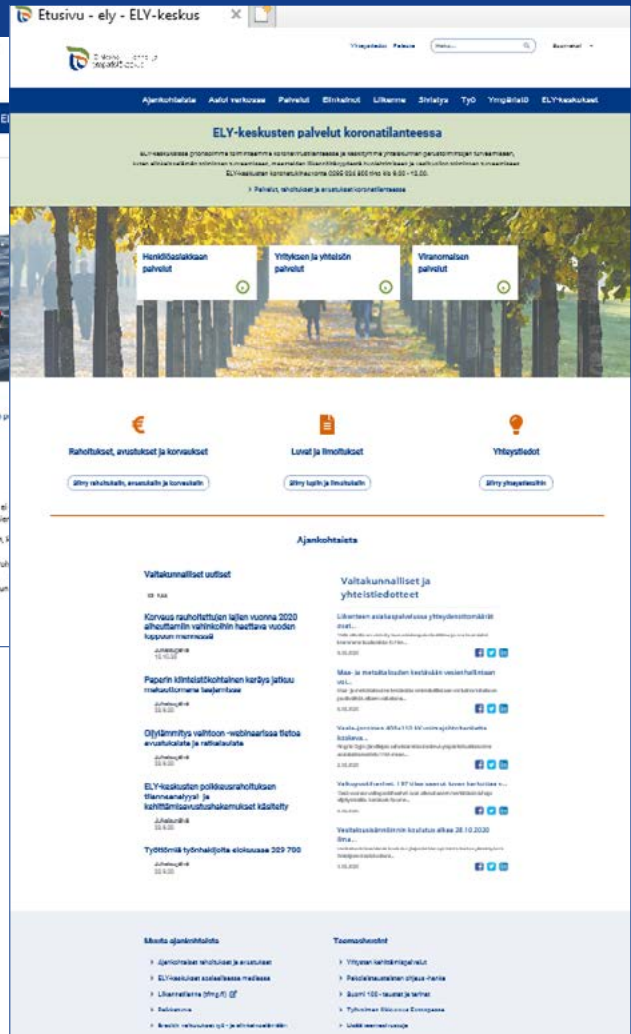
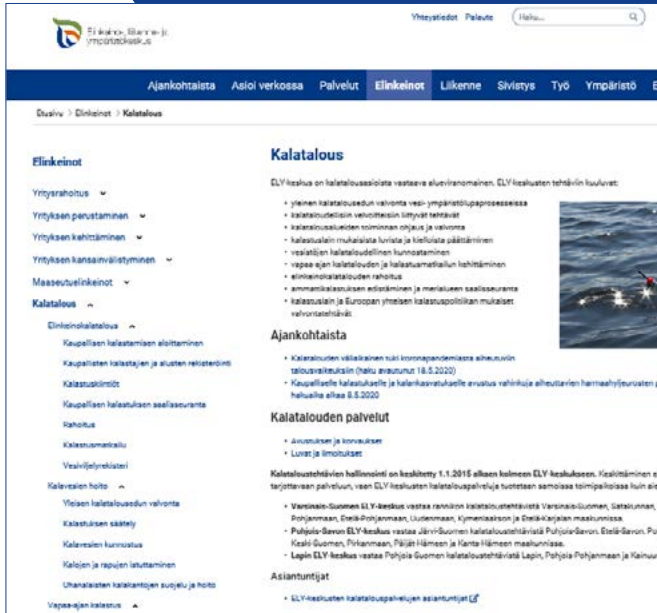
Istukaseräkohtaiset raportit ovat saatavissa vuodesta 2010 alkaen. Tällä hetkellä vesistökohtaiset istutusraportit saat vuodesta 2016 lähtien, lähiaikoina myös nämä ovat saatavissa jo vuodesta 2010 alkaen.

4. Haluamasi vesistön pääset valitsemaan myös karttanäkymästä. (Karttanäkymän toimivuutta voi haitata tietyt pankkitoimintojen suojaukset, jotka kannattaa poistaa toiminnasta Sähin käytön ajaksi.) Tähdellä * merkityt kentät ovat pakollisia tietoja. Valitse lisäksi lähettäjäksi "Kaikki", niin saat mukaan kaikkien eri toimijoiden toimittamat istutustiedot. Klikkaa lopuksi "Hae".

Raportin saat joko pdf-tulosteena tai csv-taulukkomuodossa, jota pääset itse myös muokkaamaan.

ELY-keskusten verkkosivut ja tiedotepalvelu uudistuivat

ELY-keskusten verkkosivut siirtyivät lokakuussa uuteen versioon. Verkkosivujen osoite on pysynyt samana www.ely-keskus.fi.

Verkkopalvelussa on tehty mm. palvelu- ja rakenneparannuksia palvelumuotoilun keinoin. Lopputuloksena verkkosivuista on tullut asiakkaita parhaalla mahdollisella tavalla palveleva ja yhtenäisen asiakaskokemuksen tarjoava turvallinen ja nykyaikainen verkkopalvelu, jossa huomioidaan voimaan tullut saavutettavuusdirektiivi. Myös ulko-asiasta on tullut saavutettavampi ja modernimpi.

Sisältöihin tulee uutuutena integraatio palvelutietovarantoon, johon on lakisääteisesti kuvattu kaikki ELY-keskusten palvelut. Lisäksi verkkopalvelussa on jatkossakin käytössä erilliset teemasivustot, joille tulee myöhemmin käyttöön uuden ilmeen mukaiset teemasivustopohjat. Myös Saimaan uhanalaiset lohikalat -sivusto siirtyy loppuvuonna teemasivustoksi, ja löytyy siis ELY-keskusten virallisen sivuston yhteydestä. Muutos ei kuitenkaan vaihda sivuston verkko-osoitteeseen www.jarvilohti.fi.

Asiakkaita palvelee myös esimerkiksi se, että vaikkapa kalatalousasioiden kuulutuksiin johtava linkki voidaan oh-

jata suoraan verkkosivujen alueelliseen osioon, eikä asiakkaan tarvitse itse tehdä aluevalintaa (esimerkiksi Pohjois-Savo) Kuulutukset -verkkosivulla.

Lisäksi ELY-keskukset siirtyivät syyskuun lopussa käyttämään STT:n tiedotepalvelua. Media saa jatkossakin tiedotteet automaattisesti, mutta muiden tiedotteita tilanneiden tulee tilata tiedotteet uudelleen, sillä tietosuojasäädösten aiempia tilauksia ei voinut siirtää suoraan uuteen palveluun.

Uudessa palvelussa ELY-keskuksen tiedotteita voi tilata vain alueen perusteella, täten alueen ja asiananan yhdistelmä ei valitettavasti onnistu (esimerkiksi Pohjois-Savon ELY-keskuksen ympäristöaiheiset tiedotteet). Jos haluat tilata tiedotteet asiananan perusteella, tilauksen voi tehdä STT:n tiedotepalvelun sivuilta, tällöin saat kaikkien palvelua käyttävien tiedotteet kyseisen asiananan perusteella.

Tiedotteiden tilaus uudesta palvelusta: Valtakunnalliset ja useamman alueellisen ELY-keskuksen yhteiset tiedotteet <http://www.ely-keskus.fi/valtakunnalliset-stt-tiedotteet-tilaus>,

TEKSTI: HELI PEURA

Korona-aikana kalatalousalueiden kokousten järjestäminen vaatii erityisjärjestelyitä.
Kuva: Ismo Kolari

Käyttö- ja hoitosuunnitelmat valmistuvat

KALASTUSLAKI TUNTEE KOLME KALATALOUSALUEEN SUUNNITTELUTASOA: VUOSITTAINEN TOIMINTA- JA VARAINKÄYTTÖSUUNNITELMA, VUOTTA PIDEMPI TOIMINTASUUNNITELMA JA KÄYTTÖ- JA HOITOSUUNNITELMA.

Vuosisuunnitelma on näistä tarkin ja konkreettisin. Siinä käsitellään vuoden menot ja tulot sekä päätetään toteuttavista toimenpiteistä. Vuosisuunnitelman on syytä olla realistinen ja asetettujen tavoitteiden olla saavutettavissa. Vuotta pidemmässä toimintasuunnitelmassa voidaan myös asettaa toiminnalle konkreettisia tavoitteita. Siinä ei tarvitse kuvata toimenpiteitä tarkasti vaan yksityiskohtien suunnittelu voidaan tehdä vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa. Käyttö- ja hoitosuunnitelmassa kerrotaan kalavesien käytön ja hoidon pitkän aikavälin tavoitteet ja toimenpiteet. Suunnitelma on voimassa korkeintaan 10 vuotta, ja tämä suunnitelma on kalavarojen kestävästä käytön perusta.

Valmistelu käynnissä

Kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien valmistelu on hyvässä vauhdissa. Ensimmäiset suunnitelmat ovat jo valmistuneet. Pääosa suunnitelmista valmistuu vuoden 2021 alkupuoliskon aikana, mutta osa suunnitelmista näkee päivänvalon vasta ensi vuoden lopulla. Aluperin suunnitelmien olisi pitänyt valmistua vuoden 2020 loppuun mennessä, mikä tuntui hyvin kiireiseltä aikataululta. Koronavirus vaikutti myös kalatalousalueiden toimintaan, joten oli syytä jatkaa suunnitelmien valmisteluai-kaa yhdellä vuodella.

– Yksi ensimmäisistä suunnitelmista valmistui Kyyveden-Pieksämäen kalatalousalueella. Alueen hallituksen puheenjohtaja Pekka Häkkinen toteaa, että kalataloudellinen suunnittelu eteni hyvin ja sopuisasti.

Kalavarojen käyttö vaati yhteistyötä

Kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa vahvistetaan suunta kalastuksen järjestämiselle ja kalakantojen hoidolle. Kalastuslaissa on säädetty, millaisia asiakokonaisuuksia suunnitelman pitää sisältää. Laissa ei ole kuitenkaan määritelty näiden asiakokonaisuuksien tarkkaa sisältöä. Se on kalatalousalueen jäsenten päätettävissä ottaen huomioon, mitä reunaehtoja lainsäädäntö asettaa suunnittelulle ja toimenpiteille. Kalatalousalueen jäsenillä on nyt hyvä tilaisuus pohtia kalataloudellisia tavoitteitaan ja esittää keinoja niiden toteuttamiseksi.

Keskityttävä olennaiseen

Suunnitelman laadinnan tärkeä ja samalla ehkä vaikein vaihe on se, kuinka kalavarojen kestävä käyttö järjestetään. Kalakantojen kestävä käyttö ja kalavarojen hoito vaatii yhteistyötä. Kalat ja ravut eivät tunne omistus- tai hallintorajoja. Vierekkäisten kalatalousalueiden on syytä keskustella keskenään kalakantojen, yhteisen luonnonvaran, käytöstä ja hoidosta. Samoin samalla vesialueella toimivien vesialueen omistajien on syytä pohtia, miten yhteisiä kalavaroja käytetään niin, että se on kestävää niin ekologisesti, sosiaalisesti kuin taloudellisesti.

– Alueelliset erot kalakantojen hoidossa otettiin suunnitelmassa huomioon, kertoo Pekka Häkkinen. Asiaa käytiin läpi alueellisesti ja mietittiin ryhmissä toimenpiteitä.

Kalastusalueen rajojen sisällä on erilaisia järviä ja virtavesiä. Kaikille vesille ei sovellu samalaiset tavoitteet ja toimenpiteet. Kaikki vesialueet eivät vaadi suunnittelua, vaan on suunnittelussa hyvä keskittyä kalatalouden kannalta tärkeisiin vesialueisiin. Mikäli kaikkien vesialueiden ominaispiirteitä ja kalataloudellisia toimenpiteitä kuvailaan laajasti, suunnitelman sivumäärä helposti saavuttaa tietosanakirjasarjan mitan.

Suunnitelman hyväksyminen

Kun kalataloudellinen käyttö- ja hoitosuunnitelma valmistuu, kalatalousalue vahvistaa sen yleiskokouksessaan. Sen jälkeen suunnitelma toimitetaan ELY-keskukseen, josta suunnitelma jatkaa matkaansa kalataloudellisen yhteistyöryhmän arvioitavaksi. ELY-keskus toteuttaa myös suunnitelman laajan kuulemisen, jonka aikana kaikki suunnitelmasta kiinnostuneet voivat sanoa siitä mielipiteensä. Ryhmän arvio ja suunnitelmasta annetut mielipiteet toimitetaan myös kalatalousalueelle. Lopuksi ELY-keskus tekee, jos suunnitelma täytyy kalastuslain vaatimukset, hallintopäätöksen suunnitelman hyväksymisestä.

Muistithan ilmoittaa istutustietosi!

Kalastuslain (379/2015) 74 §:n mukaan istuttajan on ilmoitettava istutuksesta kolmen kuukauden kuluessa istutusrekisteriin. Ilmoitus toimitetaan ensisijaisesti Kalastuksen sähköiset asiointipalvelut -portaalista löytyvän sähköisen Sähi-palvelun kautta. Portaalin verkkosivun osoite on <https://kala-asiointi.mmm.fi/>.

Palveluun kirjaututaan pankkitunnuksilla tai esim. mobiilivarmenteella. Ohjeet löytyvät palvelusta. Tarvittaessa saat käyttöopastusta myös ELY-keskuksen kalatalouspalveluista.

Istutuksen perustiedot

Istutuspäivämäärä Laji ja mahd. ekotyyppi

Istuttaja (yritys tai yhteisö sekä edustajan nimi, pu)

Sähköinen istutusten ilmoittaminen - Sähki

Sähki-sovelluksen kautta ilmoitetaan kalanistutustiedot istutusrekisteriin. Sovelluksen kautta pääsee myös hakemaan raportteja toteutuneista kalaistutuksista.

Saramojoen jokireitti vapaaksi Louhikosken voimalaitos purkamalla – NOUSU-vaelluskalaohjelma mahdollistaa hankkeen

Pohjois-Karjalan Sähkö Oy on tehnyt merkittävän valinnan päättämällä purkaa toimivan vesivoimalaitoksensa Nurmeksen Saramojoen Louhikoskelta ilman vaatimusta energiamenetyksen korvaamisesta. Vaellusesteen poistaminen mahdollistaa valtakunnan mittakaavassakin ainutlaatuisella tavalla laajan jokivesistön vapauttamisen vaelluskaloille ja luo edellytyksiä luontomatkailun ja virkistyskäytön kehittämiseksi.

Saramojoki on kolmanneksi suurin Pieliseen, Suomen neljänneksi suurimpaan järveen laskevista joista. Sen latvat sijaitsevat Pohjois-Karjalan ja Kainuun raja-alueiden vaaroilla. Jokireitistöllä on pituutta yhteensä noin 120 kilometriä. Latvavesistöjen ja Pielisen välinen korkeusero on noin 115 m, joten jokireitillä on runsaasti koski- ja virta-alueita.

Pielinen ja siihen laskevat virtavedet ovat erittäin uhanalaisen Vuoksen järvitaimenen tärkeää elinaluetta. Saramojoki sivuhaaroineen tulee vapaana laajentamaan vaeltavan järvitaimenkannan lisääntymis- ja elinaluetta merkittävästi. Toki hanke hyödyttää taimenen lisäksi myös muita lajeja ja vesieliöitä. Vesireitin olosuhteita tullaan parantamaan kalataloudellisin kunnostuksin.

Louhikosken voimalaitoksen teho on 0,5 megawattia ja se on tuottanut sähköä noin kaksi miljoonaa kilowattituntia vuodessa. Voimalaitoksen putouskorkeus on noin 11 metriä. Hankkeen toteutus edellyttää laitoksen vesitalousluvan lakkauttamisen (rauettamisen). Hankkeesta aiheutuu vesivoimayhtiölle suoria sähköntuotannon menetyksiä sekä vesitalouslupaan sisältyvien tuotanto-odotusten menetyksiä, jotka on huomioitu osana hankkeen kokonaiskustannuksia. Parhaassa tapauksessa purkutyt käynnistyvät jo syksyllä 2021.

Purkuhankkeen kokonaiskustannukset ovat yhteensä 1,73 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on noin 27 %. Hankkeen toteuttaminen edellyttää vähintään valtion rahoitusosuutta vastaavan omarahoituspanostusta, joka on saatu koottua usealta taholta: voimayhtiön lisäksi rahoittajia ovat Nurmeksen kaupunki, Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto, Nestori-säätiö, Raija ja Ossi Tuuliaisen säätiö sekä muutamat yksityisyrietykset.

Vaelluskalakantojen elvyttämistä ja kansallista kalatieratategiaa on toimeenpantu jo kahden hallituksen hallitusohjelmilla. Tällä hallituskaudella työtä tehostetaan entisestään, sillä maa- ja metsätalousministeriö on juuri käynnistänyt NOUSU-vaelluskalaohjelman.

NOUSU-vaelluskalaohjelma parantaa vaelluskalojen elinolosuhteita ja pyrkii palauttamaan vaelluskalakantojen luontaisista lisääntymistä Suomen virtavesissä.

Tänä vuonna tarkoitukseen on osoitettu yhteensä 9 miljoonaa euroa, enemmän kuin koskaan aikaisemmin.

NOUSU-ohjelmaa toteutetaan laajalla yhteistyöllä ja valtion tukea ohjataan hankkeisiin, joissa on vahva alueellinen sitoutuneisuus. Louhikosken voimalaitoksen purkamisen on NOUSU-ohjelman ensimmäinen rahoitusta saava purkuhanke. Valtion rahoitus ohjautuu Pohjois-Savon ELY-keskuksen kautta, joka on aktiivisesti osallistunut hankkeen valmistelutyöhön.

Voimalaitoksen ohella vaelluskalojen nousuesteen muodostama säännöstelypato toimimattomine kalateineen puretaan. Kuva Timo Turunen

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

ELY-keskus
Järvi-Suomen kalatalouspalvelut
Pohjois-Savon ELY-keskus

ELY-keskus on kalatalousasioista vastaava
alueviranomainen.

Pohjois-Savon ELY-keskus vastaa Järvi-Suomen kala-
taloustehtävistä Pohjois-Savossa, Etelä-Savossa,
Pohjois-Karjalassa, Keski-Suomessa, Pirkanmaalla,
Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä.

Sähköpostiosoitteet:
etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Kallanranta 11
PL 2000, 70101 KUOPIO
www.ely-keskus.fi

Hämeenlinnan toimipaikka

JORMA KIRJAVAINEN
johtava kalatalousasiantuntija
puh. 0295 025 059

JARI PELKONEN
kalatalousasiantuntija
puh. 0295 025 085

Tampereen toimipiste

HANNU SALO
kalastusbiologi
puh. 0295 025 095

Jyväskylän toimipaikka

MARKUS HUOLILA
kalastusbiologi
puh. 0295 023 541

MARI NYKÄNEN
kalastusbiologi
puh. 0295 024 581

VELI-MATTI PAANANEN
kalatalousasiantuntija
puh. 0295 024 582

Joensuun toimipaikka

HELI PEURA

kalatalousasiantuntija
puh. 0295 026 088

TIMO TURUNEN

johtava kalatalousasiantuntija
puh. 0295 026 112

Mikkelin toimipaikka

TEEMU HENTINEN

kalastusbiologi
puh. 0295 024 037

SARI HIMANEN

rahoitussihteeri
puh. 0295 024 039

SEPPO REPONEN

kalatalousasiantuntija
puh. 0295 024 078

Kuopion toimipaikka

KARI KOSUNEN

kalatalousasiantuntija
puh. 0295 026 585

TIMO TAKKUNEN

yksikön päällikkö
puh. 0295 026 626

MARKKU TUOMAINEN

kalastusbiologi
puh. 0295 016 592

Lahden toimipiste

ILKKA VESIKKO

kalatalousbiologi
puh. 0295 025 184

Kuva: Veli-Matti Paananen

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Mikäli haluat Uutisrymän sähköpostiisi tai sähköpostiosoitteesi on muuttunut

ilmoita siitä Hannu Salolle
hannu.salo(at)ely-keskus.fi

NÄKYMIÄ | MARRASKUU | 2020
UUTISRYMÄ 2/2020
ELY-KESKUS | JÄRVI-SUOMEN KALATALOUSPALVELUT
KALATALOUSYKSIKÖN TIEDOTUSLEHTI 2/2020

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Järvi-Suomen kalatalouspalvelut

Taitto: KEHA-keskus

www.doria.fi/ely-keskus.fi | www.ely-keskus.fi

UUTISRYMÄN TOIMITUS

Päätoimittaja Hannu Salo
ELY-keskus / Järvi-Suomen Kalatalouspalvelut
Puh. 0295 025 095
hannu.salo(at)ely-keskus.fi